

15 NOV 2012

Bijl. Nr. **2.3/CR2**

Onderwerp : doorontwikkeling windenergie

Kenmerk: 12-0024868

Aan de raad van de gemeente Waalwijk

Waalwijk, 18 september 2012

0. Samenvatting

Uw Raad heeft voor de ambitie gekozen dat Waalwijk op de heel lange termijn klimaatneutraal wordt.

Een belangrijke optie voor het bereiken van deze ambitieuze doelstelling is windenergie. In het 'ecopark' zijn al vijf windturbines gerealiseerd, in hetzelfde gebied zijn echter mogelijkheden voor de doorontwikkeling van windenergie.

Met een project 'doorontwikkeling windenergie' kunnen ook nog andere afgeleide doelstellingen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld het faciliteren van Waalwijkse bedrijven die hebben aangegeven te willen participeren in een windenergieproject.

Na een aantal voorbereidende werkzaamheden kunnen de contouren worden geschetst van wat een project 'doorontwikkeling windenergie' mogelijk in zou kunnen houden.

Met deze contouren kan nu een principe-besluit genomen worden om al dan niet door te gaan met de verdere uitwerking van een project, zoals aan het slot van dit voorstel is opgenomen.

1. Wat is de aanleiding?

Uw Raad heeft in 2009 besloten dat Waalwijk op de heel lange termijn klimaatneutraal moet worden. Dit is een uitdagende ambitie die vraagt om ingrijpende maatregelen. Het besluit van uw Raad was een aanscherping van klimaatbeleid dat al eerder was ingezet.

Het besluit van uw Raad uit 2009 was onderbouwd met een zogenaamde routekaart naar klimaatneutraliteit. Deze routekaart gaf aan dat de belangrijkste manier om aan de doelstelling te werken wordt gevormd door het beperken van de CO₂-uitstoot. Energiebesparing en productie van duurzame energie zijn de instrumenten hiervoor. Inwoners, bedrijfsleven, verenigingen etc. zullen aan het bereiken van de ambitie moeten werken. De gemeente zelf kan zorgen dat de eigen gemeentelijke organisatie klimaatneutraal is. Daarnaast kan de gemeente proberen anderen te stimuleren om maatregelen te nemen en vervolgens helpen bij het uitvoeren van deze maatregelen.

Voor de productie van duurzame energie zijn in Nederland vooralsnog energie uit biomassa, zonne-energie en windenergie de belangrijkste opties.

Rond de voormalige regionale stortplaats aan de Gansoyensesteeg zijn in 2005 na een voorbereidingsperiode van vijf jaar door Eneco in nauwe samenwerking met de gemeente vijf windturbines geplaatst. Daarnaast is op de zuid-helling van de stortplaats door Eneco een project met ruim 4200 zonnepanelen gerealiseerd.

In de routekaart uit 2009 en het energieprogramma 2009 -2012 dat wij kort daarna als een eerste uitvoeringsprogramma hebben vastgesteld, is een biomassacentrale opgenomen als onderwerp om op te pakken. Nog dit jaar moet duidelijk worden of dit project al dan niet doorgaat. Wij zullen uw Raad hierover informeren.

Op het terrein van zonne-energie vinden snelle ontwikkelingen plaats. Voor particulieren zijn PV-panelen al haalbaar zonder subsidie. Deze vorm van duurzame-energieopwekking bevindt zich op een omslagpunt en wij verwachten de komende jaren een omvangrijke groei.

De derde vorm van duurzame energie betreft windenergie. De 'doorontwikkeling van windenergie' in Waalwijk wordt in de routekaart en in het eerste energieprogramma genoemd als een belangrijke optie om aan het bereiken van de ambitie 'Waalwijk klimaatneutraal' te werken.

Dit voorstel betreft deze 'doorontwikkeling van windenergie in Waalwijk'.

2. Wat willen we bereiken?

Het doel is een uitbreiding van de windenergie in Waalwijk.

Een dergelijke uitbreiding zou de realisering van drie doelstellingen kunnen ondersteunen.

Meer windenergie in Waalwijk levert op de eerste plaats een bijdrage aan het bereiken van de ambitie 'Waalwijk klimaatneutraal'. Het is daarmee de hoofddoelstelling van het project. Een tweede afgeleide doelstelling hangt samen met het gegeven dat van de zijde van verschillende bedrijven in Waalwijk is aangegeven dat terugdringen van de energiekosten gecombineerd met verduurzaming van de bedrijfsvoering een belangrijk aandachtspunt is. Participatie in een windenergieproject zou één van de mogelijkheden voor deze bedrijven kunnen zijn. De gemeente kan onderzoeken of het wenselijk is met een project 'doorontwikkeling windenergie' deze bedrijven te faciliteren. Interessant is ook om te onderzoeken of inwoners de mogelijkheid kunnen krijgen te participeren in het project. Op de derde plaats kan het ook voor de gemeente zelf onder bepaalde voorwaarden financieel interessant zijn om te participeren in een windenergieproject.

Voor het bereiken van deze doelstellingen is het gewenst te zoeken naar een maximale uitbreiding van de windenergie.

Er speelt echter ook een andere factor een rol.

Windturbines hebben een grote ruimtelijke impact. Er moet rekening worden gehouden met diverse belemmeringen. Deze belemmeringen worden veroorzaakt door beperkende voorschriften samenhangend met bijvoorbeeld geluid, slagschaduw, externe veiligheid, natuurwaarden, straalpaden etc.

Bovendien zijn moderne windturbines zeer groot en vallen op in het landschap. De vijf turbines in Waalwijk zijn een voorbeeld hiervan.

Vanuit een zorgvuldige landschappelijke benadering is het niet wenselijk overal windturbines te plaatsen waar het vanuit 'technisch' oogpunt en rekening houdend met de diverse voorschriften wel zou kunnen.

Dit betekent dat we met een project 'doorontwikkeling windenergie' het volgende willen bereiken: een substantiële uitbreiding van de windenergie in Waalwijk, waarbij een goede afweging heeft plaats gevonden tussen wat kan en wat wenselijk is vanuit landschappelijk oogpunt.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Groot bestuurlijk draagvlak is cruciaal voor het welslagen van een windproject. Weliswaar is in de routekaart 'Waalwijk klimaatneutraal' reeds aangegeven dat de doorontwikkeling van windenergie één van de kansrijke opties is, wij beschouwen het vaststellen van de routekaart door uw Raad echter niet als voldoende instemming met ieder windproject. Vóórdát wij verder gaan met de uitwerking van een project met zoveel implicaties willen wij daarom uw Raad vragen het groene licht te geven voor de uitwerking van een windproject waarvan wij de contouren verderop in dit voorstel zullen schetsen.

We werken van grof naar fijn.

In de routekaart is heel algemeen aangegeven dat een windproject één van de opties is om een bijdrage te leveren aan de beperking van de CO₂-uitstoot.

Om na de routekaart een volgende beslissing in het verfijningsproces te kunnen nemen, moet meer informatie beschikbaar zijn. De contouren van wat het project zou kunnen inhouden, moeten geschetst worden. Het is de eerste concretisering van de 'doorontwikkeling windenergie'.

Onze eerstvolgende stap was daarom het uitwerken van deze contouren.

Daartoe hebben wij een aantal voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd en voorlopige keuzes gemaakt.

- Wat hebben we als voorbereiding gedaan

Initiatiefnemer

De grote ruimtelijke implicaties van windenergieprojecten vragen zeker in de fase van de planvorming om een zekere mate van sturing. De planvorming geheel aan de markt overlaten kan tot ongewenste ontwikkelingen leiden. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in Flevoland en ook Friesland, waar in het verleden min of meer sprake is geweest van een wildgroei. Met nieuw beleid probeert de overheid daar nu ruimtelijke sturing te geven.

Wij hebben er daarom voor gekozen dat de gemeente Waalwijk in de eerste uitwerkingsfase de rol van initiatiefnemer op zich neemt.

Keuze zoekgebied

Voor de keuze van het zoekgebied is het provinciaal beleid met betrekking tot windenergie relevant.

De provincie ondersteunt de ontwikkeling van windenergie onder voorwaarden. Om versnippering van meerdere kleine initiatieven tegen te gaan, kiest de provincie voor geclusterde opstellingen.

Dat kan op de eerste plaats in landschappen die daar voor wat betreft schaal en maat geschikt voor zijn. Dit betekent 'wel' in de open zeeleigebieden en 'niet' in de kleinschalige cultuurlandschappen. Het open gebied noordelijk van de A59 en westelijk van het Havenbedrijventerrein in Waalwijk tot voorbij Waspik hoort bij deze provinciale zoekgebieden.

Op de tweede plaats steunt de provincie ook windenergie op en/of bij grootschalige bedrijventerreinen in het stedelijk concentratiegebied. Het hele Havenbedrijventerrein inclusief het gebied tot aan het Drongelens kanaal valt hier onder.

Wij zijn van oordeel dat het open landschap westelijk van het Havenbedrijventerrein open moet blijven en kiezen er daarom voor dit gebied niet als zoekgebied aan te wijzen.

De tweede optie uit het provinciale beleid zien wij wel als mogelijkheid.

Dit betekent dat wij ervoor kiezen het gebied, dat begrensd wordt door de Sprangse Sloot in het westen, de Bergsche Maas in het noorden, het Drongelens kanaal in het oosten en de A59 in het zuiden, als zoekgebied aan te wijzen.

Deze keuze sluit geheel aan bij het onderzoek en de afweging die indertijd zijn gemaakt bij de aanwijzing van het zoekgebied voor het huidige ecopark. Toen is voor hetzelfde zoekgebied gekozen. De mogelijkheden werden in die tijd, zoals bleek bij verdere uitwerking, sterk ingeperkt door de militaire laagvliegroute die over het gebied liep. Alleen het uiterste noorden kon benut worden. De laagvliegroute is door veranderde regelgeving weggevallen als belemmering, waardoor er meer mogelijkheden zijn en het zinvol is met hetzelfde zoekgebied te werken.

Belangrijk aandachtspunt is de toekomstige functie die het open gebied tussen bestaand bedrijventerrein en Drongelens kanaal krijgt. Nieuwe turbines mogen in elk geval niet belemmerend werken voor de uitbreiding bedrijventerrein 'afrondding Haven 1t/m6' en voor een eventuele verdere (gedeeltelijke) ontwikkeling van Haven 8. Een en ander laat niet onverlet dat windturbines wel invloed zullen hebben op het ruimtegebruik in het gebied. De invloed op het ruimtegebruik en het openhouden van de mogelijkheden voor de ontwikkeling van Haven 8 zullen bij volgende stappen steeds een essentiële rol spelen bij de afwegingen.

Vermogen windturbines

De technische ontwikkelingen wat betreft windturbines gaan snel. Waar rond het jaar 2000 1,5 MW-turbines tot de grootste types behoorden, zijn tegenwoordig turbines met veel grotere vermogens beschikbaar. Turbines van 3 – 3,5 MW lijken voor deze locatie het meest geschikt. Bij deze turbines moet rekening worden gehouden met een ashoogte die 15 tot 20 meter hoger is en een wielengte die tot 10 meter langer is dan bij de huidige turbines van het ecopark. Als indicatie kan worden aangegeven dat een dergelijke turbine op deze plaats per jaar het elektriciteitsverbruik van 2000 huishoudens produceert. De bestaande turbines in Waalwijk hebben een ashoogte van 85 meter en een wielengte van 39 meter.

Wij stellen voor uit te gaan van turbines met een vermogen van 3 – 3,5 MW.

Globale inventarisatie belemmeringen

Voor windturbines kunnen veel belemmeringen bestaan. Het is daarom relevant voorafgaand aan een besluit om een project verder uit te werken, globaal te onderzoeken of een project reële kansen heeft. Wij hebben een ruimtelijke analyse van harde belemmeringen in het zoekgebied laten uitvoeren. Daarbij is gekeken naar:

- woonbebouwing en -schepen;
- auto- en waterwegen;
- hoofdkabels en -leidingen;
- laagvliegroutes en luchtvaartbegeleiding;
- straalpaden (verbindinglijnen tussen hoofdzendmasten voor telecommunicatie);
- geluid en slagschaduw;
- veiligheid bij bedrijven en installaties.

Deze informatie over de belemmeringen is gecombineerd met geplande gebiedsontwikkelingen, resulterend in de maximale mogelijkheden. De verzamelde informatie geeft aan dat er kansen voor windturbines aanwezig zijn in het zoekgebied. Met nadruk stellen wij dat deze analyse niet het definitieve plaatje van de belemmeringen is. In eventuele volgende fases van uitwerking moeten de belemmeringen heel nauwkeurig worden onderzocht. De informatie is echter voldoende om de conclusie te rechtvaardigen,

dat er voldoende kansen liggen en dat het vanuit een oogpunt van belemmeringen de moeite waard is om door te gaan.

Landschapsstudie

Wij hechten sterk aan een verantwoorde landschappelijke opstelling van nieuwe turbines. Wij hebben daarom een landschapsbureau opdracht gegeven te onderzoeken of er landschappelijk verantwoorde opstellingen denkbaar zijn. Voor dit onderzoek zijn het uitgekozen zoekgebied, de belemmeringeninventarisatie, en onze voorlopige keuze voor de schaalgrootte van de turbines als input gebruikt.

Dit heeft geresulteerd in het rapport 'Windenergie Waalwijk, locatieplan doorontwikkeling'. Wij hebben dit rapport als bijlage bijgevoegd.

Het landschapsbureau concludeert dat er drie voorkeursopstellingen zijn. Deze voorkeursmodellen zijn in de oostelijke helft van het zoekgebied gesitueerd. Wij willen benadrukken dat deze voorkeursvarianten geen definitieve en uitgewerkte varianten zijn. Een hele reeks van aspecten moet nog nauwkeurig worden onderzocht en er moet nog een MER worden opgesteld. Dit kan resulteren in een uitgewerkt locatieplan dat er anders uitziet.

Wel stellen wij voor de drie voorkeursvarianten uit de landschapsstudie te gebruiken als basis voor MER en verder onderzoek.

- **Principebesluit**

Op basis van de voorbereidende werkzaamheden kunnen wij nu de contouren schetsen van een project 'doorontwikkeling windenergie':

- de gemeente Waalwijk treedt vooralsnog zelf als initiatiefnemer op;
- het zoekgebied voor windenergie in Waalwijk wordt begrensd door De Sprangse Sloot in het westen, de Bergsche Maas in het noorden, het Drongelens kanaal in het oosten en de A59 in het zuiden;
- als basis voor een volgende verfijning worden de drie voorkeursvarianten uit de landschapsstudie "Windenergie Waalwijk, locatieplan doorontwikkeling" genomen;
- in eerste instantie wordt gedacht aan turbines van 3-3.5 MW;
- met de landschapsstudie als onderligger kan wat betreft aantal worden uitgegaan van 9-12 turbines als voorlopige indicatie. De beschikbare ruimte in aanmerking genomen is het niet te verwachten dat het aantal groter kan zijn dan 12. Minder dan 9 behoort wel tot de reële mogelijkheden doordat bij nadere uitwerking sprake kan blijken te zijn van extra belemmeringen.

Over uitwerking van deze contouren vragen wij uw Raad een besluit te nemen. Als u kunt instemmen zullen wij de volgende verfijningstap voorbereiden en uitvoeren.

- **Wat gaan we doen**

Ook bij de volgende verfijningsstap zal de gemeente Waalwijk vooralsnog als initiatiefnemer optreden. Onderdeel van een volgende uitwerkingsstap zal echter ook de eerste gedachtevorming zijn over hoe de rolverdeling in de toekomst zal zijn. Dit kan betekenen dat een andere partij/andere partijen ergens gedurende de voorbereiding de rol van initiatiefnemer overneemt/overnemen.

Een windproject van de omvang als waaraan nu wordt gedacht is MER-plichtig. Wij hebben als eerste stap een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (startnotitie MER) voorbereid en vastgesteld. Deze notitie Reikwijdte en Detailniveau gaat uit van een gecombineerde plan- en projectMER. De varianten die in de MER zullen worden onderzocht en die in deze startnotitie worden beschreven, zijn gebaseerd op de beschreven contouren. Als uw Raad instemt met ons voorstel zullen wij de notitie Reikwijdte en Detailniveau in procedure brengen.

Vervolgens zullen wij de opstelling van MER en voorontwerp bestemmingsplan aanbesteden en opdragen.

Tegelijkertijd zullen wij de gedachtevorming over rollen en rolverdeling bij de verdere uitwerking ter hand nemen.

4. Wat zijn de financiële consequenties?

De kosten van de verdere uitwerking van een 'doorontwikkeling windenergie' worden geraamd op € 100.000,-.

Deze kosten kunnen ten laste worden gebracht van de middelen die beschikbaar zijn voor klimaatbeleid. Deze middelen zijn afkomstig uit de subsidie die de gemeente Waalwijk in het verleden van het Rijk heeft ontvangen in het kader van de stimulering van het lokaal klimaatbeleid.

Vervolgens zullen wij de mogelijkheden gaan onderzoeken om deze middelen (voor een deel) weer aan te vullen.

5. Inspraak en communicatie

Inspraak en een goede communicatie met de inwoners zijn bij iedere planontwikkeling belangrijk. Gezien de grote landschappelijke implicaties van een project 'doorontwikkeling windenergie' krijgt inspraak en communicatie nog een extra dimensie.

Een eerste inspraakronde, inclusief inspraakavond, vindt plaats in het kader van de procedure Notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Ook in het kader van de bestemmingsplanprocedure wordt een inspraakronde gehouden.

Verder zullen wij een communicatieplan laten opstellen.

Als basis dient de inspraak- en participatieladder.

6. Vervolgtraject besluitvorming

Onder andere op basis van de MER, uitgewerkt belemmeringenonderzoek, verdere landschapstoetsing etc. kan een definitief locatieplan worden opgesteld. Het voorontwerp bestemmingsplan zal dit locatieplan als basis hebben. Met het voorontwerp bestemmingsplan zal de volgende verfijningsstap zijn gezet.

Voordat wij het voorontwerp bestemmingsplan in procedure zullen brengen zullen wij uw Raad op de gebruikelijke wijze door middel van een raadsvoorhangbrief consulteren.

Daarna kunnen de formele procedures worden gestart.

Ook zullen wij uw Raad informeren zodra de gedachtevorming over rollen en rolverdeling in een volgende fase belandt.

7. De volgende bijlagen horen bij dit raadsvoorstel: zie voorloper.

8. Fatale beslisdatum:

Er is geen fatale beslisdatum

9. Voorstel

Wij stellen u voor:

de 'doorontwikkeling windenergie' verder uit te werken op basis van de aangegeven contouren (initiatiefnemer, zoekgebied, voorkeursvarianten, turbinegrootte, aantal) zoals opgenomen in het dictum van het besluit.

Een ontwerp-besluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

HET COLLEGE VAN WAALWIJK,
de secretaris,
drs. A. de Wit

de burgemeester,
drs. A. M. P. Kleijngeld

De raad van de gemeente Waalwijk;
gezien het voorstel van het college van Waalwijk van,

overwegende dat;

- een project 'doorontwikkeling windenergie' als één van de opties wordt genoemd in de 'routekaart naar klimaatneutraliteit' en met een dergelijk project een substantiële bijdrage geleverd kan worden aan het realiseren van de klimaatambitie;
- als voorbereiding voor een project 'doorontwikkeling windenergie' de contouren van dit project als volgt zijn uitgewerkt:
 - o de gemeente Waalwijk treedt vooralsnog zelf als initiatiefnemer op;
 - o het zoekgebied voor windenergie in Waalwijk wordt begrensd door De Sprangse Sloot in het westen, de Bergsche Maas in het noorden, het Drongelens kanaal in het oosten en de A59 in het zuiden;
 - o als basis voor een volgende verfijning worden de drie voorkeursvarianten uit de landschapsstudie "Windenergie Waalwijk, locatieplan doorontwikkeling" genomen;
 - o in eerste instantie wordt gedacht aan turbines van 3-3.5 MW;
 - o met de landschapsstudie als onderligger kan wat betreft aantal worden uitgegaan van 9-12 turbines als voorlopige indicatie. De beschikbare ruimte in aanmerking genomen is het niet te verwachten dat het aantal groter kan zijn dan 12. Minder dan 9 behoort wel tot de reële mogelijkheden doordat bij nadere uitwerking sprake kan blijken te zijn van extra belemmeringen.

BESLUIT:

In te stemmen dat de 'doorontwikkeling windenergie' verder wordt uitgewerkt op basis van de aangegeven contouren (initiatiefnemer, zoekgebied, voorkeursvarianten, turbinegrootte, aantal).

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 15 november 2012

DE RAAD VAN WAALWIJK
de griffier,

G.H. Kocken

de voorzitter,

drs. A. M. P. Kleijngeld

CONFOR:

RAADSVERGADERING
WAALWIJK

15 NOV 2012

Bijl. Nr. 2.31CR2